

Organisasjon for fiskerettshavere i
lakse- og sjøørretførende vassdrag

Postadresse: Postboks 9354 Grønland
N-0135 Oslo
Kontoradresse: Schweigaardsgate 34 C, Oslo
Telefon: 2205 4870/ 45 02 16 37
E-post: post@lakseelver.no
Org nr: 971281693
Bankgiro: 8101 05 37886
Internett: www.lakseelver.no

Fiskeri-og Kystdepartementet
Postboks 8118 Dep,
0032 Oslo

deres ref; 13/42

vår ref; 1613

Oslo; 19.03 2013

Høringsuttalelse vedr. Høring av forskrift om nytt forvaltningsregime i Hardangerfjorden

INNLEDNING

I høringsnotatet beskrives utgangspunktet for en såkalt Hardangerfjordforskrift slik:

1. tilstanden til fjordens bestander av viltlevende laksefisk er dårligere enn ønsket
2. utslipp av lakselus og rømt oppdrettslaks fra oppdrettsindustrien er en vesentlig del av årsaken til den dårlige tilstanden
3. omfanget av problemene med lakselus og rømt oppdrettslaks er et produkt av oppdrettsnæringens produksjonsvolum (faktor 1) og en faktor 2 som er bestemt av gjeldende produksjonsregime (her inngår både teknologivalg og driftsrutiner)

Dette er en realitetsforståelse vi deler, og er etter vår mening et utgangspunkt med solid forskningsbasert forankring. Vi deler også Fiskeri- og kystdepartementets (FKD) oppfatning av at problemenes størrelse kan reduseres gjennom en endring av enten produksjonsvolumet (faktor 1) eller produksjonsregimet (faktor 2). Vi tror, i likhet med FKD, at den best egnede løsningen på sikt inkluderer begge faktorer.

Siden en Hardangerfjordforskrift er ment å løse et problem er det fornuftig å se for seg virkningene av det forslaget som nå er på høring. Om vi prøver å se 5 år fram i tid tror vi situasjonen for vill laksefisk i Hardangerfjorden vil være bedre om det foreslåtte forskriftsforslag fastsettes, enn om det ikke fastsettes. Det store problemet er at vi tror situasjonen allikevel vil være verre enn den er i dag. Med andre ord tror vi FKDs forslag, slik det foreligger, vil kunne bremse den negative utviklingen, men ikke snu denne utviklingen. For å få til en høyst påkrevet snuoperasjon mener vi det er helt vesentlig at forskriften forsterkes på flere punkter.

KOMMENTARER TIL HØRINGSNOTATET

I høringsnotatet er det en redegjørelse både for forskriftens bakgrunn og utforming. Likeledes er det konkrete spørsmål til ulike interessegrupper. Vi vil derfor først kommentere høringsnotatet før vi kommenterer selve forskriftsutkastet.

Avsnitt 4. Dagens tilstand i Hardangerfjorden

4.1 Rømming

Senest den 13. mars 2013 avholdt Fiskeridirektoratet et seminar i Oslo, der de vektla sin innsats for å bekjempe smoltrømming og såkalt drypprømming. Dette er problemer som alle involverte myndigheter innser er et problem, og som det aktivt jobbes for å begrense.

Samtidig er dette problemer som i stor grad er usynlige i offentlig rømmingsstatistikk.

Bildet til høyre viser 5 av 450 rømte oppdrettslaks tatt ut av Etneelva høsten 2012. Størrelsesvariasjonen viser at dette er fisk som må stamme fra minst to oppdrettslokaliteter. Dette er forhold både Fiskeridirektoratet og Mattilsynet er gjort oppmerksomme på gjennom brev fra Etne elveeigarlag. Fiskeridirektoratet verifiserte ved minst én anledning i 2012, rømt oppdrettslaks i fjorden. Verken den fisken eller fisken på bildet figurerer i den offentlige rømmingsstatistikken. Offisielt er denne fisken ikke-eksisterende. Vi har forståelse for

Rømt men ikke savnet. Oppdrettslaks fanget i Etne høst 2012. Størrelsesvariasjon viser at fisken stammer fra minst to ulike hendelser. Ingen rømmingshendelser meldt i Hordaland i 2012. Én hendelse meldt i Rogaland.

at et høringsnotat må være kortfattet, men er av den oppfatning at avsnitt 4.1 underkommuniserer hvor alvorlig "dagens tilstand" er med tanke på rømt oppdrettslaks i Hardanger.

4.2 Lakselus

På side 7 i høringsnotatet vises en tabell over lakselus på vill laksefisk. Det er ikke sagt hvilket område dette gjelder. Det vises også en graf over utviklingen av voksne hunner av lakselus i oppdrettsanlegg i Hordaland de siste 3 årene. Vi finner flere forhold ved denne fremstillingen problematisk:

- Det er ikke gitt at gjennomsnittstall for lusenivået i hele Hordaland er dekkende for lusesituasjonen på de lokalitetene som omfattes av forskriften.
- Registrering av lus ble endret fra 2011 til 2012, slik at en direkte sammenlikning av utviklingen år for år ikke kan gjøres.
- Kurven som viser akseptabelt lusenivå er ikke i overensstemmelse med den reviderte luseforskriften som ble gjort gjeldende f.o.m. 01.01.2013.
- Figuren er uegnet som illustrasjon på miljøproblemene knyttet til lakselus. For vill laksefisk er det langt mer interessant å se på lusenivået utenfor merdene

Våravlusningen i Hordaland i 2012 er omtalt på s. 8. Her er det vektlagt at planen var at effekten av våravlusningen skulle være størst i utvandringvinduet til villaksen. Etter vår mening er det sterkt betenkelig at man unnlater å kommentere at denne våravlusningen slett ikke gikk etter planen.

Om våravlusningen i Hardanger sier Havforskningsinstituttet, HI i sin rapport til Mattilsynet i 2012: *"seint utvandrende laksesmolt kan ha blitt utsatt for svært høy infeksjonsbelastning. Sjøørreten i midtre og ytre Hardanger ble i tillegg utsatt for svært høyt smittepress fra lakselus gjennom hele juni måned"*. Videre uthever HI: **Oppsummert var lakselusinfeksjonen på vill laksefisk, spesielt i midtre og ytre Hardanger, svært høy og forverret i 2012, sammenliknet med 2011 og 2010.**

Vi mener fremstillingen av dagens tilstand med tanke på lakselus, underkommuniserer den svært alvorlige situasjonen for vill laksefisk i området som omfattes av forskriften.

Avsnitt 6. Vurdering av konsekvenser

6.2 konsekvenser for vill laksefisk

Det fastslås i høringsnotatet at forslaget vil gi et redusert lusepress. Som vi vil komme tilbake til under omtale av § 6, savner vi en analyse som sannsynliggjør dette. Problemene i Hardangerfjorden har oppstått som en følge av en stående biomasse, som med unntak av sist år, har ligget under 50.000 tonn (iflg. høringsnotatet). Vi finner det spesielt at man forskutterer en positiv effekt av et biomassetak som er høyere enn det biomassenivået som over lang tid har ført til problemene i Hardangerfjorden. Det er derfor svært vanskelig å spekulere i hvilken effekt dette forslaget vil ha både for vill laksefisk og for villaksnæringen.

Når det gjelder betydningen av villaksen som ressurs viser vi til St.prp. nr. 32 (2006-2007), Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevasdrag og laksefjorder. Her heter det:

"Villaksen har karakter av å være et fellesgode, og det er derfor vanskelig å fastsette den samlede økonomiske verdien av ressursen. Villaksens betydning for verdiskaping og sysselsetting i lokalsamfunnene er betydelig, men bare i liten grad kvantifisert. Det er vanskelig å kvantifisere de miljømessige verdiene av å bevare en naturressurs som både nasjonalt og internasjonalt er truet. Flere viktige aspekter ved villaksen lar seg heller ikke måle i økonomiske termer. De økonomiske verdiene knyttet til næringsinteressene og andre samfunnsøkonomiske verdier av villaksen er derfor i liten grad kartlagt."

I følge en rapport utgitt av Norges Skogeierforbund, Innovasjon Norge og Reiselivsbedriftenes Landsforening, er omsetning i næringsliv og turisme med utgangspunkt i villaksen anslått til 1,3 mrd. kroner årlig, og det pekes på et betydelig potensial for økning. Salg av fiskekort er beregnet til 1/4 av dette. Dette gjelder hele Norge, og hvor stor andel av dette som gjelder forskriftsområdet er vanskelig å svare på. Det er videre umulig å spekulere i konsekvenser av et forslag man ikke har sannsynliggjort effekten av.

Helt konkret kan vi se på én elv innfor forskriftsområdet. Etneelva hadde i 2009 et kortsalg på 1,3 mill. kroner. Disse inntektene til elveeierlaget, samt anslagsvis 4 mill. kroner i tapte inntekter for tilknyttet annet næringsliv (overnattingsbedrifter, serveringsbedrifter, sportsutstyrforretninger, transportleverandører etc), gikk tapt da elva ble stengt i 2010 og 2011. Takket være lokale forvaltningstiltak kunne man åpne for et forkortet laksefiske Etne i 2012. Fiskekortinntekter for ca 1 mill. kroner, kom da tilbake, samt en betydelig omsetningsøkning for annet lokalt næringsliv. Basert på Havforskningsinstituttets overvåking av villfisk, samt det store innslaget av rømt oppdrettsfisk i Etne, mener vi det er svært sannsynlig at elva igjen må stenges om man ikke innfører et langt strengere reguleringsregime enn det som er foreslått.

Etneelva er kjennetegnet av elveeierlag som har hatt ressurser til en omfattende overvåking og utfisking av rømt oppdrettslaks. Situasjonen i mange andre elver er betydelig dårligere, og bekymringen knyttet til Etne gjelder i enda større grad disse bestandene. Fylkesmannens miljøvern avdeling i Hordaland skriver dette om villaksbestandene i fylket:

10 av 18 laksestammer er truga

Hordaland har 18 stammer av villaks, der 11 har potensial for elvefangst på meir enn eit tonn årleg. Vosso var den viktigaste lakseelva, men i dag er det Etneelva som har dei største fangstane.

Av dei 18 stammene av villaks i fylket, er 10 rekna som direkte truga. Dette gjeld mellom anna alle stammene i Hardangerfjorden. Men då har ein ikkje rekna med innblanding av rømt oppdrettslaks, som trugar nesten alle stammene i fylket.

Fylkesmannens har også laget tabellen til høyre som viser truslene mot de viktigste laksestammene i Hordaland.

Flytende lukkede oppdrettsanlegg, eller andre teknologiske løsninger som i like stor grad vil kunne redusere luseutslippet, er nødvendig i Hardangerfjorden.

Det er behov for en Hardangerfjordforskrift som i langt sterkere grad må stimulere til en teknologiomlegging, enn det utkastet til forskrift legger opp til. Ellers tror vi dessverre situasjonen for villfiskbestandene vil forverres.

Vassdrag	Forsuring	Regulering	Rømt laks	Lakselus
Froyset	XX	X	XX	X
Ekso	XX	XX	XXX	XX
Vosso		X	XXX	XXX
Dale	XX	XX	XX	XX
Lone			XX	XX
Arna		X	XXX	XX
Os			XXX	XX
Tysse	XX	XX	XX	XX
Steinsdal			XXX	XXX
Granvin			XXX	XXX
Eidfjord		XX	XXX	XXX
Kinso			XXX	XXX
Opo	X		XXX	XXX
Jondal	X	X	XXX	XXX
Hatteberg	XX		XXX	XXX
Uskedal	XX		XXX	XX
Fjæra	X		XXX	XX
Etne		X	XXX	XX

Forklaring til tabell:
X - Noko påverka
XX - Tydeleg påverka
XXX - Sterkt påverka/truga

6.2 Konsekvenser for næringa, og 6.3 redusert produksjon og verdiskaping

Vi ser farene for, og advarer mot, at man i for stor grad vektlegger økonomi når man setter ulike interessegrupper og samfunnsinteresser opp mot hverandre i en konsekvensvurdering. En reduksjon på 10.000 tonn i produksjonskapasiteten vil definitivt ha en betydelig økonomisk konsekvens for oppdrettsindustrien, hvilket er illustrert i høringsnotatet på s. 14. Nettopp fordi man i stor grad må sammenlikne materielle verdier med ikke-materielle verdier vil man kunne overvurdere betydningen av de materielle verdiene, og dermed prioritere oppdrettsinteressene i Hardangerfjorden.

Reduksjonen i verdiskaping som følge av redusert stående biomasse er beregnet til 300 mill kroner (ved 10.000 tonn lavere produksjon). For å komme fram til dette tallet har man lagt til grunn en eksportverdi på kr 30/kilo. Regnestykket blir imidlertid galt dersom man ikke tar med innsatsfaktorer. Norske oppdrettere taper penger når lakseprisen synker under ca. 23 kr/kg. Verdiskapingen må beregnes av differansen mellom totale produksjonskostnader og salgsprisen – anslagsvis 7 kr/kg. Legger man totale produksjonskostnader på 23 kr/kg til grunn, blir reduksjonen i verdiskapingen på 70 mill (10.000.000 kg * 7 kr/kg).

De ulike scenarioene for redusert verdiskaping som er skissert i tabellen på side 14, legger til grunn at forskriftens § 7 ikke kommer til anvendelse. Dette er etter vår mening svært lite sannsynlig. Fordi det åpnes for å utnytte den berørte delen av tildelt MTB enten utenfor forskriftsområdet, eller innenfor området under visse forutsetninger, vil sannsynligvis den utnyttede delen av totalt tildelt MTB ikke gå nevneverdig ned. På mikronivå vil selvfølgelig en slik omlegging føre til endringer for involverte selskaper, men på makronivå vil man sannsynligvis aldri komme til det punktet at dette teoretiske tapet realiseres.

Hvis man tross konklusjonen i forrige avsnitt legger til grunn at man vil se en redusert verdiskaping på 70 mill kroner, er det et interessant spørsmål om dette kan tjenes inn gjennom andre tiltak. I sin rapport om effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen fra 2011, la det såkalte arealutvalget stor vekt på det enorme svinnet i sjøfasen av lakseoppdrett. I følge utvalget har man i Hordaland de siste årene operert med svinntall mellom 20 og 30 %. Hvis vi legger til grunn at den angitte produksjonen på 67.500 tonn i forskriftsområdet i årene 2008-2010, utgjør 80 % av den produksjonen man kunne hatt uten svinn, ser man at tapte salgssinntekter for svinnet alene er på mer enn 500 mill kroner årlig. Dette er et tap oppdrettsnæringen i Hordaland har levd utmerket med i en årrekke. Det ligger altså et betydelig innsparingspotensial i et redusert svinn. Hvis man legger tabellen på s. 14 i høringsnotatet til grunn vil man få en produksjon på ca 57.500 tonn ved et biomassetak på 50.000 tonn. For å kompensere for tapet på 70 mill kroner, må man altså spare inn 1,25 kroner/kg i produksjonskostnader. Kun ved å redusere svinnet noen få prosent vil dette være mulig. I denne diskusjonen kan det også være verdt å merke seg at kostnadene forbundet med bekjempelse av lakselus i norske oppdrettsanlegg alene utgjør minimum 1,50-2,0 kroner/kg (prof. Frank Nilsen, Sea Lice Research Center).

I en tid der miljømessig bærekraft i stadig større grad etterspørres av det markedet norsk oppdrettslaks opererer i, må man også spørre seg hva konsekvensene for både lokal og nasjonal oppdrettsindustri vil bli dersom man unnlater å innføre et tilstrekkelig lavt biomassetak i Hardangerfjorden. Hvilken negativ økonomisk effekt får det for

oppdrettsindustrien dersom bestandene av vill laksefisk i Hardangerfjorden ofres? Etter mange års utvikling, bl.a. med betydelig innsats fra norsk oppdrettsindustri, er en standard for bærekraftig produsert oppdrettslaks i regi av Aquaculture Stewardship Council klar til å implementeres. Slik oppdrettsindustrien i dag opererer i Hardangerfjorden vil anleggene her ikke kunne sertifiseres i henhold til denne standarden. Omsetning av oppdrettslaks fra fjorden kan derfor bli umulig i et marked som krever ASC-sertifisering. Dette kan få store økonomiske konsekvenser for norsk oppdrettsindustri.

Nettopp fordi vi frykter altfor stor vektlegging av økonomiske aspekter, vil vi avslutningsvis i dette avsnittet minne om at man i Regjeringens strategi for en bærekraftig havbruksnæring legger miljøhensyn til grunn for følgende mål.

- Havbruk bidrar ikke til varige endringer i de genetiske egenskapene til villfiskbestandene
- Sykdom i oppdrett har ikke bestandsregulerende effekt på villfisk, og mest mulig av oppdrettsfisken vokser opp til slakting med minimal medisinbruk

Vi mener konsekvensene av et nytt reguleringsregime i Hardangerfjorden, først og fremst må vurderes i henhold til disse målene, satt i en regional sammenheng.

Nedenfor vil vi kommentere aktuelle paragrafer i det foreslåtte utkastet til forskrift

§ 1. Formål

I utgangspunktet for forslaget ligger det at oppdrettsvirksomheten i Hardangerfjorden bryter med regjeringens miljømål for en bærekraftig havbruksnæring på regionsnivå (Hardangerfjorden). Formålet med en regional forskrift må derfor være å gjøre oppdrettsindustrien bærekraftig i denne regionen. Dette må komme klart fram av ordlyden i § 1. Den foreslåtte ordlyden i paragrafen er vag, og det kan virke som om formålet er få næringen inn på et spor som man håper vil resultere i bærekraft på sikt. Dette holder ikke. Forskriften gjelder et biomassetak i Hardangerfjorden, og da må man ta sikte på at det er mulig å drive bærekraftig innenfor det biomassetaket som settes.

I tillegg ligger det en uheldig sirkelargumentasjon i den foreslåtte teksten. Setningens første del må kunne leses, og gi et meningsfullt innhold, sammen med hver av de tre punktene som omhandler hhv. fiskehelse, hensyn til ville laksefisk og grunnlaget for akvakulturnæringa. Tester man dette for siste punkt blir resultatet:

Formålet med forskrifta er å bidra til å sikre ei berekraftig utvikling av akvakulturnæringa i Hardangerfjorden medrekna forhold knytt til det langsiktige grunnlaget for utvikling i akvakulturnæringa i området.

Skrevet slik er det svært tydelig at setningen ikke gir et meningsfullt innhold. Paragrafen må følgelig skrives om.

Endelig er det heller ikke klart for oss hva som ligger i punktet om fiskehelse. Hensyn til villfisk er håndtert gjennom et eget punkt, og her inngår allerede et helseaspekt. Helseaspektet i forbindelse med akvakultur er viktig, men vi ser ikke behovet for å inkludere dette i en forskrift som særskilt angår Hardangerfjorden.

Vi foreslår derfor følgende tekst for § 1:

§ 1. Formål

Formålet med forskrifta er å sikre at produksjonen av laks, aure og regnbogeaure i Hardangerfjorden ikkje fører til utslepp av lakselus og rømd oppdrettsfisk som overstig den til einkvar tid kjende tolegrensa som ville bestandar av laksefisk har for påverknader knytt til slike utslepp.

§ 6 Stående biomasse

Slik vi var inne på under omtale av høringsnotatets avsnitt 6, må det med bakgrunn i den foreslåtte formålsteksten i § 1, føres faglig argumentasjon både for tålegrensen til Hardangerfjorden, og for det biomassetaket som foreslås. Det er naturlig at man baserer denne prosessen på Miljøverndepartementets forslag til Kvalitetsnorm for villaks, samt på Havforskningsinstituttets og Veterinærinstituttets forslag til generelle bærekraftsindikatorer for lakselus og rømt oppdrettsfisk.

I høringsnotatet blir det forklart at den alvorlige situasjonen for vill laksefisk i Hardangerfjorden oppstod som et resultat av en stående biomasse som nådde 48.000 før man innførte et frysvedtak i 2008. Det vises til tall fra Havforskningsinstituttet som viser at lusesituasjonen er forverret siden 2009. Jansen m. fl. 2012 (Sea lice as a density dependent constraint to salmonid farming. Proceedings of the Royal Society B, februar 2012.), viste at lakselusbelastningen i et område er positivt korrelert med oppdrettsintensitet. Vi finner det derfor uforståelig at man kan foreslå et kapasitetstak i konvensjonelle anlegg på 50.000, samt en tilleggsproduksjon som også tillater et visst utslipp av lakselus, når man av erfaring vet at 50.000 tonn stående biomasse i Hardangerfjorden medfører en lusebelastning og en rømmingsfare som er større enn villfisken i fjorden tåler.

Vi kan ikke se at det er gjort analyser som sannsynliggjør at Hardangerfjordens bestander av vill laksefisk, i all overskuelig framtid, vil leve godt med miljøpåvirkningene fra en oppdrettsproduksjon på 50.000 tonn i konvensjonelle anlegg. Vi ber om at det blir gjort analyser som sannsynliggjør at et endelig valgt biomassetak vil gi ønsket effekt. I denne analysen bør man også redegjøre for om man legger andre forutsetninger til grunn for den anbefalte høyden på biomassetaket. Hvis man forutsetter at forskriften kun kommer til å ha effekt sammen med andre tiltak, må dette gjøres klart.

§ 7 Utnyttning av den reduserte delen

Uavhengig av det endelige biomassetaket, vil det bli diskusjon om hvordan produksjonen i konvensjonelle anlegg skal reduseres. Med en reduksjon rettet mot de løyvene som i dag ligger i de mest problemutsatte områdene, vil man kunne oppnå størst reduksjon av lakselusutslippet. Det er imidlertid gjort klart at vilkårene knyttet til utnyttning av den reduserte delen, skal være som for tildelingsrunden i 2013 (grønne konsesjoner). Disse

kriteriene åpner ikke for godkjenning på bakgrunn av geografisk plassering. Vi støtter derfor FKDs forslag om en flat reduksjon av alle løyver innenfor forskriftens virkeområde, forutsatt at biomassetaket settes så lavt av man sannsynliggjør at forskriften vil ha ønsket effekt.

Slik vi foreslo i vårt hørings svar forrige gang forskriften var ute til høring, mener vi innehavere av løyver innenfor forskriftsområdet bør gis adgang til å utnytte den delen av produksjonskapasiteten som berøres av biomassetaket, slik forskriften legger opp til. Siden dette gjelder den regionen av landet der både oppdrettsintensiteten, og miljøproblemene som følge av denne er størst, mener vi det må være 0-toleranse for utslipp av både lakselus og oppdrettsfisk fra denne delen av produksjonen. Oppdrettere må kunne sannsynliggjøre at dette kan oppnås gjennom endring av teknologi og produksjonsregime, og ikke gjennom medikamentell behandling. Med tanke på det beviselige misforholdet mellom innmeldte rømminger i Hardanger/Hordaland og tilstedeværelse av rømt oppdrettslaks, både i fjord og elver i området, må det forskriftsfestes at all oppdrettsfisk skal merkes etter en metode som muliggjør 100 % sikker identifikasjon og sporing av rømmingskilde.

FORUTSIGBARE BETINGELSER FOR OPPDRETTSNÆRINGEN

Det er to år siden Arealutvalgets forslag til tiltak for en bærekraftig arealbruk ble ferdigstilt. Det forventes at regjeringen snart svarer på denne, med implementering av foreslåtte tiltak. For å sikre oppdrettsnæringen forutsigbare rammebetingelser må Arealutvalgets forslag tas med i vurderingen av Hardangerfjordforskriften. Dette gjelder spesielt Arealutvalgets forslag til innføring av handlingsregler knyttet til uakseptabel miljøpåvirkning:

- Handlingsregel for regional justering av MTB og adgang til miljøbetenget flytting
- Handlingsregel for å redusere lusepress på villaks og sjøørret
- Handlingsregel for å sikre villaks mot genetisk påvirkning fra rømt laks

Det er et stort nasjonalt behov for tiltak knyttet til de problemene handlingsreglene omhandler. Vi regner med at Arealutvalgets forslag til opprettelse av produksjonssoner og tilhørende utsettssoner blir fulgt opp. En egen forskrift for Hardangerfjorden må utformes med dette i tankene, så det ikke vil oppstå konflikter mellom en Hardangerfjordforskrift og nye forskrifter som følger av Arealutvalgets råd.

OPPSUMMERING

Norske Lakseelver mener det ikke er ført tilstrekkelig argumentasjon som sannsynliggjør at den foreslåtte forskriften vil ha ønsket effekt i form av redusert press på ville bestander av laksefisk i Hardangerfjorden. Derfor foreslår vi helt konkret at:

1. Fiskeri- og kystdepartementet nedsetter et uavhengig fagutvalg som skal ha én oppgave: Utarbeide et faglig begrunnet forslag til biomassetak i Hardangerfjorden. Dette foreslåtte biomassetaket må alene kunne gi ønsket effekt. Man ikke skal kunne forskuttere en effekt av andre tiltak.
2. differansen mellom det faglig funderte biomassetaket og dagens teoretiske produksjonskapasitet, blir tillat som ekstra produksjonsvolum for eksisterende konsesjonsinnehavere. Disse må, i prosjekteringsfasen, kunne dokumentere planer

for 0-utslipp av både lus og oppdrettsfisk for denne delen av produksjonen, og at dette skal oppnås ved implementering av ny teknologi og endrede produksjonsregimer.

3. det fastsatte biomassetaket revideres etter to produksjonssyklus (anslagsvis 36 md). Dersom situasjonen til bestandene av vill laksefisk Hardangerfjorden tilsier ytterligere reduksjon av biomassetaket, skal dette gjennomføres. Det skal samtidig vurderes i hvilken grad den utnyttede "tilleggsproduksjonen" har oppnådd det forutsatte 0-utslipp av lus og fisk, og om tilleggsproduksjonen kan økes tilsvarende en evt. ytterligere reduksjonen i biomassetaket for konvensjonell teknologi.

Med vennlig hilsen

Torfinn Evensen
Generalsekretær
Norske Lakseelver

Erik Sterud
Fagsjef
Norske Lakseelver